

2023-03-14

Utbildningsdepartementet

RIOs remissvar på promemorian ”Krav på folkhögskolorna när undersköterska blir en skyddad yrkestitel” (U2022/03863)

RIO inkommer härmed med yttrande över promemorian ”Krav på folkhögskolorna när undersköterska blir en skyddad yrkestitel” (U2022/03863).

Sammanfattning

RIO ställer sig bakom promemorians förslag om att folkhögskolan ska

- ställa krav på resultat av lärande som motsvarar de krav som ställs på motsvarande utbildning inom gymnasieskolan eller kommunal vuxenutbildning
- utfärda intyg om godkänt resultat till studerande som har genomfört kursen och uppfyllt kraven

RIO delar promemorians bedömning om att

- folkhögskolornas utbildningar kan bidra till att möta behovet av undersköterskor
- förslaget kan innebära en ökad administration för folkhögskolorna
- folkhögskolornas utbildningars attraktivitet kan öka vilket kan leda till fler sökande
- förslaget medför merarbete för Folkbildningsrådet

RIO avvisar promemorians bedömning om att

- finansiering av förslaget bör ske inom ramen för anslag 14:1 Bidrag till folkbildningen

Inledning

RIO har tidigare yttrat sig över Socialstyrelsens förslag till föreskrifter och allmänna råd med anledning av att yrkestiteln undersköterska blir reglerad. Vi välkomnade erkännandet av folkhögskolans förmåga att utbilda undersköterskor och på så sätt bidra till kompetensförsörjningen.

I yttrandet framhöll vi dock bland annat att utbildningsformen folkhögskola ska jämföras med övriga utbildningsformer. Vidare att vi saknade en konsekvensanalys för Folkbildningsrådets uppföljning och utvärdering av folkhögskolornas verksamhet samt granskning av kvaliteten i utbildningen och folkhögskolornas eget kvalitetsarbete. Avslutningsvis att vi delar Socialstyrelsens bedömning att efterfrågan på utbildning till undersköterska kan komma att öka. För att kunna möta en sådan utveckling krävs dock att folkhögskolorna tillförs nya resurser och att vi förutsätter att denna bedömning ingår i Socialstyrelsens dialog med regeringen.

RIOs synpunkter

I promemorian anges att mot bakgrund av det stora behov av undersköterskor som kommer att finnas framöver är det av vikt att möta behovet och att folkhögskolornas utbildningar kan bidra till att möta detta behov. Antalet potentiella arbetstagare ökar och det kan bli lättare för kommuner och regioner, men även företag inom vård och omsorg, att rekrytera undersköterskor med god kompetens.

Precis som i yttrandet till Socialstyrelsen välkomnar RIO regeringens erkännande av folkhögskolornas förmåga att utbilda undersköterskor och på så sätt bidra till kompetensförsörjningen.

Folkhögskolorna är en del av lösningen på utmaningen med kompetensförsörjningen och gör stor samhällsekonomisk nytta genom att många efter folkhögskola går direkt ut i arbete. RIO anser att kvaliteten och säkerheten i vården och omsorgen är viktig och vi ställer oss därför bakom promemorians förslag om krav på resultat av lärande och utfärdande av intyg om godkänt resultat.

Promemorian anger vidare att förslaget kan innebära en ökad administration för folkhögskolorna när nya intyg ska införas och att utbildningarnas attraktivitet kan öka vilket kan leda till fler sökande.

RIO delar regeringens bedömning om en ökad administration för folkhögskolorna och precis som i vårt tidigare yttrande till Socialstyrelsen delar vi även regeringens bedömning om fler sökande till folkhögskolorna. Socialstyrelsen menade att efterfrågan på utbildning till undersköterska kan komma att öka.

Så långt, när det gäller att folkhögskolorna kan möta behovet av undersköterskor med god kompetens och att det därigenom blir lättare för arbetsgivare att rekrytera samt att detta innebär ett merarbete för och ökat söktryck till folkhögskolorna, överensstämmer den bild RIO har med regeringens.

Av promemorian framgår att regeringen bedömer att finansieringen av förslaget bör kunna ske inom ramen för anslag 14:1 Bidrag till folkbildningen.

Det anslag regeringen hänvisar till minskades med drygt 500 miljoner kr i statens budget för 2023. Dessutom uteblev en uppräknings för inflationen. Samma nivå på anslaget beräknas för 2024 och 2025. Den ekonomiska situationen för många folkhögskolor är mycket allvarlig. Det handlar ytterst om flera skolors överlevnad. Åtgärder som uppsägning av personal och nedläggning av utbildningar är nu aktuella.

Neddragningen av folkhögskolornas verksamhet drabbar även utbildningar till undersköterska. Det finns exempel på skolor som haft undersköterskeutbildningar i närmare 20 år och är med i Vård- och omsorgscollege men som, trots tillräckligt med sökande, var tvungna att ställa in utbildningen. Detta som en direkt konsekvens av statens minskade anslag.

Mot bakgrund av en krympande ekonomi för folkhögskolorna samt det merarbete och ökade söktryck förslaget i promemorian skulle innebära menar RIO att det inte är rimligt med en finansiering inom ramen för anslaget. I princip omöjliggör detta för folkhögskolorna att kunna ta emot ett ökat antal sökande. Vilket, antar vi, inte är avsikten med promemorians förslag.

Vidare i promemorians skrivningar om finansiering anges att det i Folkbildningsrådets regleringsbrev för aktuellt anslag anges att rådet även får använda medel för egna förvaltningskostnader.

Promemorian anger också att förslaget medför ett merarbete för Folkbildningsrådet.

RIO förutsätter att Folkbildningsrådets merarbete inte innebär att resurserna till folkhögskolornas verksamhet urholkas.

Avslutning

Folkhögskolorna gör stor samhällsekonomisk nytta genom att deltagarna studerar vidare, i första hand på högskola, eller går direkt ut i arbete efter avslutade studier. Våra utbildningar kommer att kunna möta det stora behovet av undersköterskor och det blir då lättare för arbetsgivare att rekrytera. RIO välkomnar regeringens erkännande av folkhögskolan som en del av lösningen på kompetensförsörjningen.

Konsekvenser av promemorians förslag blir med största sannolikhet att efterfrågan på utbildning till undersköterska ökar och folkhögskolor får fler sökande till utbildningarna. Förslaget medför även en ökad administration.

Vi bidrar mer än gärna med vår erfarenhet och kompetens för att säkerställa kvaliteten och säkerheten i vården och omsorgen. Men då krävs förutsättningar för att överhuvudtaget kunna genomföra de utbildningar som efterfrågas, därefter att kunna ta emot ett ökat antal sökande.

Det kan omöjligen ha varit regeringens avsikt med nivån på anslaget till folkhögskolorna i statens budget för 2023 att en direkt konsekvens skulle bli att utbildningar till undersköterska ställs in.

Stefan Attefall

Ordförande

Olle Westberg

Generalsekreterare